Ч. 46 (12.995). Львів, середа 2. березня 1932. Pocztowa opłata zaplacona ryczaltem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 14·00 „
Піврічно 26·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
Ціна одного примірника 25 сот.

ЛИСТ З КОНФЕРЕНЦІЇ.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 24. лютого 1932.

Хто після десятьох днів відсутности знов повернувся до Женеви і знов зайшо у ту величезну ґарґару, в якій радить розброєна конференція, той швидко завважить, що за той час нішо не змінилося на конференційному ґрунті, нішо або — майже нішо. Такі самі черги пишних делеґаційних самоходів з ріжнобарвними хоругвками та сусідуючих з конференційним будинком майданах і вулицях; така сама гамірна торговиця, тіснота і невигода в журналістичній компаті; так само виповнені битком (пристойности ради) лави делеґатів; так само і головує на високому підвищенні похуділий і постарілий (від попереднього року) п. Гендерсон із сером Дремондом по лівому боці, окружений секретарями, перекладачами, тощо; так само виголошують свої монольоґи один за одним ріжношерстні делеґати і так само перекладачі передають у перекладі кожну без виймку промову, кожне без виймку слово президії.

Все те таке, яке було. Тільки публики, яка оперше перлася на конференційні засідання, тепер без порівнання менше: кому тепер цікаво слухати монольоґів одного або другого представника якої Ґатемалі, чи Панами? Тож лавки, призначені для публики, майже пусті. Одначе й журналістична льожа, яка з трьох сторін обхоплює салю, майже пуста: чому, мовляв, нашому братові душитися на салі й натягати собі вуха, щоби дослухатися якоїсь промови, коли йому роздають в журналістичній кімнаті кожну промову (очевидно завдалегідь приготовлену), гарно машиною перебиту, та це й в двох, іноді й трьох мовах — у тому самому моменті, коли даний промовець приходить дослова? Для професіональних звітових робіт кореспондентів і представників великих телеґрафічних аґенцій цього доволі

Ця безконечна черга балакань полусотні всяких делеґатів на новій конф. покінчилася нарешті вчора. Повні засідання перервано наслідком цього на довший протяг часу, а вся практична робота конференції переноситься з нинішнім днем на комісії, для яких секретаріят Союзу Народів вибудував побіч свого осідку спеціяльні будівлі в архиновітньому стилі, з заліза і скла, з простими лініями і кутами, без ніяких окрас — знаменитий (хотілосяб майже сказати: преґарний) зразок доцільної архітектури наших днів.

Перше засідання т. зв. Ґенеральної Комісії скликано на сьогоднішне пополудне. Має, кажуть, воно бути цікаве: там мають стертися три політичні світогляди й три політичні індивідуальности: французький (Тардіє), німецький (Надольні) і радянський (Літвінов). Підемо й побачимо.

Щоб не забути! Знаєте, хто був останнім промовцем на новій конференції? Представник Панами, тобто тієї республики, буцім то самостійної, через територію котрої перебили американці панамський канал, і яку вони наслідком того так цупко держать у кліщах, що на якусь справжню самостійність ця середньо-американська республика може претендувати тільки з дуже великими застереженнями. Одначе не це нам цікаве, а хіба обставина, що представник Панами д-р Нарціз Ґарай входить у склад того комітету трьох, якому передано українську наглу жалобу проти військової кольонізації. Проводить комітетові французький диплемат п. Массіґлі, а Велику Британію заступає в ньому правничий „спец“ брит. делеґації п. Малкін. Комітет цей поставив польськ. урядові домагання доставити можливо якнайшвидше усякі потрібні пояснення в справі предложення нового кольонізаційного закону; на жаль, комітет забув поставити одночасно й домагання, щоби польський уряд припинив свої заходи коло переведення законопроєкту через парлямент. Цей пропуск польський уряд зрозумів по свому, тобто так, як знаєте. Супроти того, річ зрозуміла, що до секретаріяту вплине нині нова жалоба в імені всієї Парляментарної Репрезентації, яка — як дізнаємося — вказує на надзвичайний поспіх уряду, поведений на перегнання в скорости Комітет Трьох і Ліґи Націй, наводить погіршення, внесені в первісний проєкт шляхом поправок і додатків тай домагається, щоби секретаріят знов приложив до цієї жалоби процедуру вимкову — негайну

С. З.

Америка не визнає японських здобутків.

ПАРИЖ, 29. II. ПАТ. На основі інформацій в справі пропонованого розєму на Далекому Сході вашингтонський уряд не зголиться визнати японські здобутки ані в Шангаю ані в Манджурії за основу до мирових переговорів.

НУЖДА І ГОЛОД.

8 селянських родин в одному селі — без зерна і бульби.

Від о. Симона Кульчицького, пароха с. Вощанці пов. Рудки й голови парохіяльного комітету допомоги безробітним і голодуючим, отримуємо листа з жахливими даними про нужду у громаді Угерці Винявські, де град знищив у минулому році збіжжа і бульбу. Автор листа подає на приклад кількох селян: Івана Жабана (3 дітей), Михайла Кабана (6 дітей), Петра Пилипяка (4 дітей), Івана Наставного (3 дітей), Онуфра Замрія (3 дітей), Фелька Кабана (7 дітей), Анни Кабан (2 дітей) і Катерини Іванишин, — всіх, у яких нема дома ні шматка хліба у зерні ані теж одної бульби. Крім того перших пять селян із наведеного списку — люди важко хворі. Всі вони — зарібники, які не можуть ніде дістати ані сотика кредиту. Хати навіть серед найбільших морозів непалені. Заробітку ніде найти неможливо, платної роботи ніде нема. Місцеві комітетові нарахували **180 осіб голодуючих.** Ані зі староства ані з деканального комітету досі ніяка поміч не наспіла. Місцевий комітет зібрав поміж сільськими „богачами“ (град усіх знищив) 75 кґ. збіжжа та поділив по 3 кґ. на голодуючий „нумер“ у селі. Завязався теж комітет дохарчовування шкільних дітей, бо ці діти — наче зачумлені: голодні, висохлі, не лише непридатні для ніякої науки, але просто зазираючі голодовій смерті в очі...

О. Симон Кульчицький просить надсилати поміч у грошах, харчах і одежі.

49 родин голодує.

Парохіяльний комітет помочі безробітним і голодуючим у Криворівні пов. Ясенів Горішній, за підписами о. Амброзяка й учителя Екерта, видав відозву про жахливий стан у селі, яке від часів страшної повені в 1927 р. живе у крайній нужді. Підписані обійшли всі бідні гуцульські хати і між іншими найшли божевільну Анну Іванійчук, яка майже гола з малою дитиною сиділа від трьох днів у непаленій хаті серед найгірших морозів, бо не могла боса вийти за паливом та не мала сили — охлявши від голоду. 49 родин найдено без одної бараболі в хаті: живуть тим, що вижебрають у сусідів, або цілими днями сидять голодні. По хатах вечорами темно: щоб розпалити вогонь, люди бігають з черепками по вуголь до сусідів, а світити нічим, бо нема за що купити ні нафти ні сірників. Кілька нещасних родин дістає по кілька кільо муки від парохіяльного комітету, але це крапля води у морі, бо збірки комітету не перевищують 36 зол. у місяць. Тому комітет апелює за поміччю до інших парохій, головно подільських, надсилати гроші, харчі чи одяг та рятувати гуцулів Криворівні від голодової смерти.

Самогубство видатного комуніста-галичанина у Харкові.

З певних джерел довідуємося, що перед двома тижнями покінчив у Харкові самогубством б. ректор Інституту Народньої Освіти в Харкові, останніми часами директор технікуму (середня школа), проф. *Мирослав Гаврилів*. Покійний був переконаним комуністом і активним членом компартії від 1917 р. Весь час був дуже рухливим діячем у ділянці організації вищого шкільництва в УСРР. Довгий час почувався добре у своїй ролі. Але коли почалась там нагінка проти галичан, тоді і Гаврилів попав мабуть у неласку. Вказувалаб на те обставина, що з ректора ІНО (вищої школи) перейшов на нижче становище директора технікуму. Тамошні відносини спричинили в нього психічну депресію та нервовий розстрій, який і всунув йому до рук револьвер, щоби перервати терпіння.

Проф. Гаврилів був перед війною ґімназійним учителем у Станиславові, а в часи більшовицького побуту в Галичині (1920 р.) був комісарем освіти при більшовицькому галицькому уряді.

Цікаве, що це вже другий з черги видатний комуністичний діяч-галичанин кінчить самогубством. Перед кількома роками застрілився в Туркестані на засланні знаний прихильник Шумського Максимович.

—o—

Дискусія на українські теми в анґлійському деннику.

Льондон, у лютім.

У день перепису населення в Польщі (9. грудня) появилася в „Манчестер Ґардіян“ довша стаття про систему перепису і приготування, які робить уряд, „щоб чародійним способом зникла українська меншість у Польщі“.

На цю статтю написав дня 15. лютого п. Ф. Б. Чарномський (директор Польського Пресового Бюра в Льондоні, яке підлягає амбасаді) довшого отвертого листа до редакції „Манчестер Ґардіяна“, в якому старається збити закиди, начеб то в Польщі ділялися якісь неточности з переписом. Звернув увагу і на те, що підчас перепису істнували також і українські „Переписні Комітети“ і мали свою централю у Львові.

Ця відповідь викликала живий відгук. Кореспондент „Манчестер Ґардіяна“ став в обороні своїх дописів, подаючи докази, бо він був підчас перепису у Польщі.

Також Українське Бюро в Льондоні (у листі з дня 17. лютого) предложило для тих, хто цікавиться переписними зловживаннями, докладний спис жалоб, імен і місцевостей, де комісарі нарушували закон.

Рівночасно із листом Бюра поміщено також листа з підписом „Скрутейтора“ (анонім одного з кращих анґлійських журналістів і критиків), якого дословний переклад подаємо:

(До Редактора „Манчестер Ґардіяна“.)

„Шановний Пане! Пан Чарномський у свому листі каже, що польський переписний формуляр подає всі мови, якими говорять у Польщі а саме: українською, рутенською, жидівською, німецькою, білоруською, литовською, російською, чеською і пр.

Чи не був би він ласкавий сказати нам:

1. Яка ріжниця, коли взагалі яка істнує, між мовами українською і рутенською?

2. Коли нема жадної, то нащо подається дві назви на одну й ту саму мову. Може тому, щоби дати змогу українським селянам, які в деяких округах називають себе рутенцями (русинами. — Прим. Ред.) виказувати себе в двох рубриках, і в той спосіб збільшити релятивно польське меншинне населення в анексованих українських провінціях?

З глибокою пошаною *Скрутейтор*“.

П. Чарномський відповів (дня 20. лютого) дуже довгим листом. Залишаючи його полеміку про „матірну мову“ і „батьківську мову“, подамо тільки його відповідь на питання Скрутейтора. Ось вона:

„Щодо питань, які поставив до мене Скрутейтор в числі з дня 17. лютого, можу сказати, що ріжниці між мовою „українською“ і „рутенською“ нема, коли брати під увагу мову, якою говорить населення у колишній Східній Галичині; зате є значна ріжниця між тою мовою і українською, якою говорить населення в других частинах Польщі (на Волині), або Радянській Україні. Причина, чому в польських переписних формулярах робиться ріжницю між мовами українською і рутенською є та, що значне число русинів у Польщі гостро противиться тому, щоб їх називали українцями, а в році 1928 внесла руська партія формальний протест до польського уряду проти вживання назви „український“. Цей протест підписали руські культурні та економічні організації, між ними Кооперативний Союз, який складається з 244 кооперативних товариств.

Коли Скрутейтор звернеться до знавців того питання, то найде, що історичної назви „Рутенія“ вживали приблизно десять століть і що назва „Україна“ на означення колишньої Галичини не має значіння національности, але назва означає більшу політичну групу і поширилася щойно від останньої війни.

З пошаною. *Ф. Б. Чарномський*, Польське Пресове Бюро. Льондон“.

У кілька днів пізніше (24. лютого) написав Скрутейтор і свою відповідь. Передаємо її в цілості:

(До Редактора „Манчестер Ґардіяна“.)

„Шановний Пане! В мому попередньому листі запитав я п. Чарномського, яка є ріжниця між мовою „українською“ і „рутенською“, а коли ріжниці нема, то пощо в польських переписних формулярах вживали окремих рубрик? П. Чарномський признав, що між тими обома мовами ріжниці нема, але додає, що є „значна ріжниця між мовою українською, якою говорять у Східній Галичині і тою на Волині, чи Радянській Україні“. Це твердження зовсім неправильне, а ще гірше, зовсім нестійне. Коли п. Чарномський запевняє, що істнує ріжниця між поодинокими діялектами українських провінцій анектованих Польщею, і що діялект, яким говорить одна провінція зветься „рутенський“, а другий зве себе „український“, то й це є слабе виправдання, так, якби ми хотіли виправдати перепис, в якому зроблена ріжниця між англійською мовою з Ланкаширу (графство в Англії) і „кокней-діялектом“ (льондонським); воно на таке виходить. Всетаки раз хоча признав він, що обі назви „український“ і „рутенський“ торкаються одної й тої самої мови, в тій самій окрузі. Дальші його твердження стають ще менше переконуючі і виглядають наче та димна охорона, яка старається закрити неможливі до вдержання позиції.

„Він каже далі, що дехто з того народу, що говорить одною й тою самою мовою, бажає, щоб його називано „рутенцем“ а дехто „українцем“; нас запевняють, що польський уряд (який все старається йти на руку українському населенню) був змушений робити таку ріжницю. Але, чому вже не зробити її в одній рубриці під одним наголовком. „Мова українська або рутенська“? Уявіть собі, що в Полудневій Африці находяться під британською владою і що між бурами находяться такі, що жалають, щоб їх мову записували голяндською, а другі, щоб їх називати африканами (назва уживана в Пол. Афр. Унії). Уряд, який хотів би перевести справедливий перепис, а рівночасно бажав би задовольнити обі сторони, вжив би наголовку „мова голяндська або африканська“; але коли уряд схотів би крутійством доказати, що ця земля має англійський характер, він поділив би ці мови на дві ґрупи, так що в деяких округах, де англійці є в меншості, виглядало би, що вони творять найбільшу етнічну ґрупу.

„В останньому реченні п. Чарномський робить одно важне признання: він каже, що приблизно протягом десяти століть вживали на Східну Галичину „історичної назви Рутенія“. Чи не був би він ласкавий пояснити, чому польський уряд накинув цьому краєві смішну новомодну назву „Малопольска Всходня“? Чи не є це припадком наслідування назви „Полудново-Східна Прусія“, яку дав був пруський уряд у році 1795. здобутим підваршавським землям? Навіть російська назва „Привіслянський Край“, яку вони надали Конґресівці, була ще дуже приличною в порівнанні з назвою „Малопольскі Всходнєй“ на Східну Галичину, бо російська назва бодай не мала в собі жадної етнічної неправди. Всі ті штукарства — даремні.

З глибокою пошаною *Скрутейтор*“.

У. Б—ро.

Ірляндія не присягатиме на вірність королеві.

Будучий шеф ірляндського уряду Де Валера сказав, що вже в найближчому часі зажадає від англійського парляменту, щоб ухвалив закон, на основі якого скасують в Ірляндії присягу вірности для короля Англії. Одначе принципіяльно бажає Де Валера вдержувати з Англією приязні взаємини; передовсім заключить із нею торговельну умову.

ХАРБІН ПІД КУЛЯМИ.

(Власна кореспонденція з Далекого Сходу).

Наступ японців. — Східно-китайська залізниця. — Приготування нової влади. — Ліквідація поліції — Грабіж та погроми. — Акція японців. — Бомбардування міста. — Початок кінця.

Харбін, 3. лютого 1932.

Ще 28. січня ц. р. японське головне комачдування, за підписом ген. Хонджо, видало наказ про ґенеральний наступ на Харбін. Першою пішла у наступ бриґада ген. Хасебе. Його частини зайняли ст. Куаньчендзі східно-китайської залізниці і коли адміністрація радянців припинила рух потягів на всьому шляху від Харбіна до Чаньчуня, японські війська рушили в тих вагонах, які найшли на рейках. Крім того з японської південно-манджурської залізниці переведено окремі потяги, що могли їхати і по вузьких рейках японських залізниць і по широкій колії східно-китайської залізниці.

Наступ начався. Спершу йшли броневі моторові дрезини з кулеметами, а за ними ішов потяг зі спеціяльних плятформ, на яких стояли гармати, кулемети та бомбомети, і тільки трохи згодом пішли потяги з піхотою та іншими частинами. Полем, рядом з залізницею, пішли автомобілеві табори з військами та зброєю під охороною броневих завтомобілів і танків, і цей автомобілевий похід 180 одиниць, з яких 76 броневих автомобілів, скоро дійшов до ст. Шуаньченпу, що находиться на 50 кільометрів від Харбіна.

Червоні приготовлялись знищити великий на 700 метрів міст в Лаошагов через ріку Сунгарі, але скорий марш японців вибив охорону моста, зложену з військ ген. Дін-чао, а крім того в останній хвилині деякі старші залізничники відмовилися руйнувати міст. Адміністрація залізниці, яка вся була в руках радянців, почала саботувати й робити всякі пакости японцям але ці останні ставили всюди власну військову охорону і своїх спеціялістів, що прибули з військами з південно-манджурської залізниці.

В той час у Харбіні йшли приготування до збройного спротиву. Командуючий військами ген. Дін-чао віддав приказ, щоби стягнути з

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 2. БЕРЕЗНЯ 1932.

МИХАЙЛО ДРАГАН.

Про національне мистецтво.

Голоси ляїків. — Збентежена публика. — Чи завертати до традиції?

Вислухати голосу „ляїка“ про мистецькі справи буває нераз дуже цікаво, але лише тоді, коли цей ляїк поважно поставиться до справи, коли його думки є вислідом глибшого передумання і коли він попаде в дійсну суть справи. Запалений гарячкою творчости мистець нераз може зійти на манівці, зате вислухавши неупередженого наївно-щирого голосу стороннього чоловіка дає мистцеві змогу перевірити своє становище супроти проявів мистецтва. Тоді голос „ляїка“ корисний.

В останні часи почався у нас живіший мистецький рух. Довший час мистці не мали контакту з публикою і творили лише, так сказати, для задоволення своїх власних творчих потреб. Щойно останні виставки дали змогу ширшому загалові поглянути на нові здобутки нашого мистецтва. Мистецькі справи серед нашої суспільности досі завсіди стояли на сірім кінці її зацікавлення, — тож не диво, що надбання наших мистців, вихованих у найкращих осередках мистецького життя на Заході, далеко відбігло від невибагливих і нескладних вимог пересічного громадянина. Громадянство заспокоївши на виставках свою першу цікавість, все таки не багато скористало. Та не вина в тому мистців, вина тих глядачів, які думають, що легким коштом, без послідовного слідкування за мистецькими проблемами при помочі науки про мистецтво і мистецької преси, самим огляданням творів можна добути розуміння мистецтва на рівні з творцями, які лягаючи і встаючи не розстаються з мистецькими справами.

Один із глядачів („ляїків“) так розсердився на своє незнання мистецтва, що виступив із прилюдним викладом повним крепких закидів, але не на себе самого, тільки ...на мистецтво. Другий із „ляїків“ у претенсіональних статтях „Нов. Часу“ виступив з категоричними вказівками, яке саме мистецтво мають мистці творити, так, немов би творці були настільки наївні, що не здають собі справи зі своїх завдань.

Твори наших мистців навіть на Заході знайшли прихильний осуд фахової мистецької критики, значить із мистцями все в порядку. Правда, є пекучий брак у нас мистецької преси, яка могла би вияснити ясно непорозуміння і допомагати громадянству підійти ближче до мистецьких справ, — але щож, коли наші земляки обмежуються до лектури самих українських книжок.

Становище осіб, що пластичне мистецтво повинно бути того характеру, щоб кожний міг одним поглядом зорієнтуватись у чому справа — не має рації. Ніколи такого мистецтва не було і не буде. Не мова тут про тематичну сторінку мистецького твору, але про формальну. Зовсім зрозумілим стає лише минуле (але не дуже давнє) мистецтво, бо його проблеми присвоїв собі загал уже самим механізмом культури і погляди на нього розсіяні просто в воздусі. Розуміння нового мистецтва, яке щойно в стадії гарячкового творення своїх проблем, не можна здобути так легко, бо ці питання ще не стали складовою частиною знання інтеліґентної людини. Розуміння мистецьких проблем треба здобувати індивідуально, постепенно, поки в той спосіб нові проблеми не стануть власністю загалу.

Тісно з тими справами звязана проблема т. зв. національного мистецтва. Дехто побачивши на виставках твори наших мистців у формі незвичній — налякався, що наші мистці зірвали з традицією українського мистецтва і перейшли на позиції інтернаціонального мистецтва. Ми так звикли до поверхових познак національности, що коли їх не бачимо — починає нас це бентежити. Вириваються тривожні заклики: завертаймо до традиції! творім „національнотворче“ мистецтво!

Нема нічого лекшого як пустити таку патріотичну фразу особі, що не здає собі справи з характеру творчости дійсних творців мистецтва, що не знає докладніше історії українського мистецтва та й взагалі ходу історичних процесів.

Безсумнівно XIX в. в нашій мистецькій творчости це з дрібними виїмками одна велика прогалина. І коли ми, маючи під боком великий доробок з тих часів наших сусідів поляків і москалів на полі їх історичного малярства, хотіли би мати мистецькі твори, щоб і в нас відограли вони таку саму велику місію, що в них, — то відчуваємо болючу недостачу того мистецтва. Але невиконаного в свій час у мистецтві пізніше відробити не можна. Не лише неможливе це для нинішнього мистця, який мусів би, слідкуючи за новими здобутками, зірвати зі світом новодозрілих мистецьких проблем та з чаром їх свіжости і мусів би завернути на нижчий ступінь розвитку у своїй творчій праці, але й нема глузду завертати. Час не вертається! Хто за них зробить те, що повинно зробити їх покоління? Чи знову хтось у спізнений час має відробляти?

Слава Богу, що наше мистецтво рішучим кроком перескочило отсі мізерні і короткі сади недавно минулих часів і старається йти рівною ходою зі здобутками світового мистецтва. Найвищий час іти нам у достойнім товаристві передових творців мистецтва, а не пізними їванами підбігати за ними.

Не треба боятися, що через те перестане істнувати наше національне мистецтво. Ні! Творчість наших мистців не може не бути національною. Бож наші мистці живуть у постійнім органічнім контакті зі своїм народом, виховані українськими обставинами, та й сама раса підсвідомо в їх творчости відібе національні прикмети. Не можна бачити національности лише в вишиваних сорочках і широких червоних шараварах! Що сказалиб ми, якби „Маслосоюз“ розвозив своє масло по склепах не автом а „національно-традиційними“ крутрогими волами? Або колиб наші співаки замість їздити на студії до Італії ставили свій голос у „національно-традиційний“ спосіб у дяка на крилосі? Чому саме пластичне мистецтво не має нарешті лишити за собою „Сіру кобилу“ і „Салдатський портрет“?

(Докінчення буде)

околиці всі війська. Почалася енергійна будова окопів, витягли гармати, поставили їх серед вулиць міста, потягнись відділи піхоти, почали стягати війська не лише з провінції, але також зі всіх станцій Сх.-кит. залізниці. Всього набралось тут біля 20.000 війська ріжних родів зброї. Одночасно щодня кружляли над містом японські аероплянии і скидали бомби на китайські війська.

Так було кілька днів, поки не наспіли вістки, що японці підходять все ближче і що дивізія японського ген. Тамон теж вийшла на підмогу генералові Хасебе, крім того японці кинули ще частини бригади ген. Моно і всі аероплянии з їхньої бази в Чаньчуві, щось біля 30 апаратів.

Третього лютого ген. Лін-чао захопив цілком владу в Харбіні в свої руки, розігнав управління поліції і почав реквірувати автобуси й автомобілі, при чому в ніч на 4 лютого мені самому прийшлося пережити таку сцену: їхав я автом з пристани до себе до дому, коли біля центрального залізн. двірця китайські вояки зупинили машину і наставили револьвери та рушниці, примушуючи мене вийти з авта; шоферові приказали їхати кудись. Інші відділи китайців захоплювали всі машини, що під'їздили до двірця. Всі крамниці почали зачинятись вже коло 3-ти годин пополудня, а зеркальні вітрини забивали дошками, цього ніколи досі ніхто не робив. Місто, тільки смеркалось, пустошіло. Навіть трамваєвий рух припинився.

Серед такої атмосфери почались грабіжі та погроми населення серед китайської дільниці міста. Ніякої охорони не було. Тоді японці мерщій зорганізували самооборону. У своїй дільниці вони виставили охорону з власних людей, збудували з мішків барикади і поставили на них кулемети. Ні один китайський поліцай або вояка не пускався на японські вулиці. Японська воєнна місія під голуванням ген. Доіхара кермувала охороною японців і корейців. Ситуація стала дуже напруженою, тимбільше, що червона пропаганда пускала поголоски, що радянські війська йдуть на підмогу китайцям.

4 лютого японські аероплянии розкинули летючки за підписом ген. Тамон, що в скорому часі японські війська займуть місто для ліквідації — мовляв — бандитів, що засіли в місті, і що вони дадуть охорону не лише японському населенню і всім чужинцям, але й китайському населенню. Вечером того дня було чути з півдня сильну канонаду. Скоро теж почався відступ, а радше панічна втеча, китайських військ. Жаль було глядіти на ту масу вояків у сірих одягах, що голодна, брудна, без проводу тікала невідомо куди під наступом організованої ворожої сили.

Події пішли так жваво, що вже рано 5 лютого китайські втікачі заповнили місто. Вони кидали все по дорозі, забігали в незачинені крамниці, грабували цивільний одяг, кидали рушниці і — стріляючи в повітря — розбігались. Біля 11 години перед полуднем найдовша вулиця т. зв. Нової Частини міста найшлась під кулеметним острілом тікаючих китайських військ; навіть одна гармата стріляла здовж вулиці. Аж враз від східної сторони надїхав японський мотоцикль з кулеметом, а за ним броне-авто. Через дві години у місті не стало ні одного китайського вояка.

В полудне ваш кореспондент находився біля будинку Українського Клюбу, який зареквірували колись китайці. Саме напроти нього стоїть будинок японського консуля. На даху нашого будинку стояло кількох японців і скинуло звідтам китайський прапор, підіймаючи японський. Треба зауважити, що вже на кілька днів раньше японці звернулися до українських кол з запитом, чи можна їм на короткий час заняти український дім. Не можна було не дати своєї „згоди“, бо вона давала бодай надію відібрати трохи згодом дім для своїх потреб. Негайно теж вибрано спеціяльний комітет, основників Клюбу і представників сучасних українських організацій, які в цім напрямку роблять заходи. До вечора Харбін був уже повний японських частин усіх родів зброї.

Цікаво, що гурток росіян-монархістів, взявши свій старий трьох-кольоровий прапор, підійшов до японського консуляту вітати консуля. Кричали японцям „Банзай“, а потім, причепивши поверх свого прапору японський прапор, прохали консуля приняти їх. Але він відмовився.

Важко збагнути дальший хід подій, але правдою є, що бодай після довгих ночей тривоги місто вперше заснуло спокійно. Завершується друга японська інтервенція і реалізація японських плянів, які так добре зясовані в останніх заповітах барона Танака.

Микола В. Самійлович.

Чи ви є членом УКТОДІ у Львові, вул. Руська ч. 3? — Річна вкладка звичайного члена виносить 6 зол.

„Червона Калина“ у відповідь проф. К. Студинському.

(Лист до Редакції).

Високоповажаний Пане Редакторе!

У летючці, яку цими днями видав проф. К. Студинський п. н. „У власній обороні“, находимо такий зворот:

„Червона Калина“ видала підряд три книжки Юрченка, хоча серед сторонників „Червоної Калини“ та серед львівських еміґрантських і редакційних кол посуджувано Юрченка, що він має бути на поліційній службі... Не уявляю собі, щоби вперті слухи про особу д. Юрченка, ширені сторонниками „Червоної Калини“, не були відомі дирекції накладні „Ч.К.“, яка його твори видала друком“.

Повищий уступ є небувалим наклепом проти нашого Видавництва, яке буцім-то свідомо видрукувало твір людини „на поліційній службі“. З найвищим обуренням пятнуємо цю злобну напасть, висловлюючи своє здивування, з якою метою голова Наукового Товариства ім. Шевченка, професор укр. літератури, оклеветує українське книжкове видавництво, яке обєднує понад 2.000 зорганізованих членів та яке своєю діяльністю за останніх десять літ засвідчило — здається — понад усякий сумнів свою корисність для українського письменства й усієї української національної культури.

Знаємо позитивно, що поголоски, зневажливі для особи автора трильоґії „Соловки“, виданої „Червоною Калиною“, ширили саме не сторонники нашого В-ва, а його противники, згуртовані у т. зв. радянофільському таборі. Розуміючи, що цей останній шукає нині **всяких** арґументів для виправдання своєї неясної ролі в афері з фотографією п. Юрченка — відкликуємося до громадянської опінії, чи методи цієї „самооборони“ підлягають нормам етики.

З глибокою пошаною

Л. Лепкий, О. Навроцький, П. Постолюк

Господарка в Нар. Домі перед судом.

ПРОДОВЖЕННЯ РОЗПРАВИ.

В понеділок 29. II. велася дальше розправа проти обвинувачених відповідальних редакторів „Курєр-а Львовск-ого“ і „Діла“ в справі господарки в Нар. Домі за комісарства М. Бачинського.

Перед приступленням до переслухання св. д-ра Лисяка поставив обор. д-р Перацький внесення переслухати негайно дир. „Закладу Убезпечень Працовнікуф Умислових“ *Йосифа Завадовського* на обставину, як малася справа з 4.000 зол., які він по зізнанням св. Іл. Липецького мав при нагоді продажі ком. Бачинським вартісних паперів Н. Д. для ЗУПУ узяти титулом провізії. До цього внеску прилучився й обор. д-р Волошин. Оборонець ком. Бачинського д-р Чудовський не спротивився тому внескові, а від себе просив переслухати в цій справі ще *інж. Адама Опольського*, котрий саме перевів трансакцію продажі заставних листів Кред. Т-ва Земск-ого і ту провізію мав одержати. Трибунал рішив переслухати св. Завадовського негайно, а щодо переслухання інж. Адама Опольського постановив приняти рішення пізніше.

Зізнання св. Йосифа Завадовського.

Свідок цей, директор ЗУПУ, заявляє заприсяжений, що в 1930 р. звився у нього інж. Адам Опольський, який будував доми ЗУПУ, і представив йому, що він виробив для Нар. Дому позичку на поважнішу суму в Кред. Т-ві Земскім, за що має обіцяну провізію в сумі 4.000 зол. А що Кр. Т-во Земске виплачує позичку в заставних листах, то інж. Опольський просив, чи ЗУПУ не викупив би тих заставних листів, за що він половину своєї провізії, себто 2.000 зол. дарував би на фонд вдів і сиріт по урядовцях ЗУПУ. На це предложення свідок не згодився, бо ЗУПУ не купує принципіяльно ніяких паперів приватно. Цю справу він представив ще на засіданні Ради ЗУПУ, яка цю його постанову акцептувала. Що було дальше з цією справою, свідкові не відомо.

Зізнання св. д-ра Олександра Лисяка.

Після цього зізнавав св. д-р Ол. Лисяк. Свідок заприсяжений зізнає, що від 1926 р. був членом байрату Н. Д. (за часів ком. Черкавського); за ком. Вербицького і Бачинського ним не був. При іменуванні комісарем Бачинського група членів Н. Д. (свідок, Липецький, Турчманович, редактор Яблонський і ін.) відібрала від Бачин. слово чести, що він у маєткових і політичних справах не робитиме нічого на власну руку без „Чорної Ради“, себто групи згаданих вище старих. Св. був синдиком Н. Д. від часів Черкавського, а одночасно й головою т. зв. „Руської Аґрарної Партії“, яка — як він сам заявляє — „нині властиво не істнує“. В характері синдика Н. Д. бував свідок на засіданнях байрату до червня 1930 р., бо від того часу ком. Бач. байрату вже не скликав.

Свідок оповідає на запити предсідника, як байрат під проводом Бачинського ухвалив у 1928 р. 5.000 долярів на вибори 20-ки (себто москвофільської групи). Св. противився рішуче цьому, бо вважав, що 20-ка не переведе ні одного посла, що й сталося. Гроші на вибори виплачувано через Мальца, що був головою чи заст. голови „Русскої Народної Орґанізації“. В протоколах Н. Д. записувано мабуть, що гроші пішли на госп. шкілку в Білці, але про це міг би докладніше сказати тодішній секретар байрату ред. Яблонський, який протоколував на засіданнях.

Щодо грошей з каси Н. Д. на вибори самого Бачинського в 1930 р., то свідок знає з уст самого Бачинського, що гроші на вибори його, о. Яворського й ін. видано. Таксамо видано гроші на орґанізацію зїзду „РАО“, в дні 2. V. 1931. і на участь у святі 3. мая. На запит присутнього на розправі комісаря Бачинського, чи св. пригадує собі, як то в дні 26. II. 1931 р. „РАО“ видало йому грамоту почесного члена, св. пояснює цей крок тим, що Бачинський мав марку „легкодуха, хляпи і але дбав про „Н. Д.“, тому президія „РАО“ хотіла таким чином його піднести і більше звязати з „РАО“.

Невдоволення і протести в кругах Нар. Дому.

В справі господарки в Н. Д. — як зізнає свідок дальше на запит обор. д-ра Волошина — ходив свідок з Липецьким до воєвідства (до референта Роґовського), де просили, аби воно прислало контролю і не допустило до катастрофи. П. Роґовський обіцяв це, але такої комісії не вислано. А тимчасом довги Н. Д. постійно росли. В дальшому св. зізнає про те, що 100 долярів пішло з каси Н. Д. на орґанізацію „РАО“ в Турчанщині, 500 золотих на вироблення якоїсь позички пос. Косидарському і т. д. Але про все те він тільки чув з других уст, на це були нарікання, та сам він при виплаті тих грошей не був.

З черги св. оповідає, що в кругах Н. Д. зростало чимраз більше невдоволення з приводу частих поїздок Бачин. до Варшави на кошт Н. Д. Раз Бач. просив свідка, аби нічого не говорив, що він не їде до Варшави, але чи дійсно він не їздив, св. того напевно не знає. Справи з поміщканням бл. п. Курівця св. теж докладно не знає. Таксамо не знає нічого ближче про резиґнацію членів байрату, читав тільки зміст резиґнації Липецького. Зате св. знає, що до каси Н. Д. приходили нераз кельнери з Краківського готелю, від Буркера тощо і вимагали заплати за якісь лібації ком. Бачинського.

Щодо науки російської мови і пісень в бурсі Н. Д. на кошт Н. Д., то св. ближче про це не висказується. Був тільки раз на якімсь пописі в бурсі і ствердив, що це була якась саламаха, а не дійсна російська літ. мова (вчив Чучвара).

На обставину зїзду членів Н. Д. св. каже, що на зїзді тім, який у дійсности був довірочною нарадою найбільше заінтересованих, підносилися голоси за усуненням ком. Бачинського, а навіть за відданням його під суд. Реферував про господарку Н. Д. п. Липецький. Але та нарада не приняла ніяких рішень, бо цього зробити не могла, не маючи до того мандату.

На тому закінчилося переслухання св. д-ра Ол. Лисяка.

Продовження розправи назначив предсідник на день 5. квітня ц. р.

З природи й техніки.

У 75-ліття уродин Гайнріха Герца.

22. лютого ц. р. минуло 75 літ від дня народження одного з основників нинішньої радіотехніки — Гайнріха Герца. Прийшов він на світ у Гамбурзі в адвокатській рідні. Визначався змалку всесторонніми здібностями так, що трудно було йому, коли скінчив з дуже добрим успіхом гімназію, вибрати якунебудь професію. Був знаменитим рисівником та конструктором, рівночасно з захопленням студіював орієнтальні мови, передовсім арабську, а також природничі науки та математику. Вкінці записався на політехніку в Дрезні. По 2 семестрах пішов на військову службу, відтак записався в Мінхені на політехніку, але рішивши остаточно стати не будівничим інжиніром, а тільки природником, скінчив університетські студії. Так став він фізиком. У 21 р. життя дістається до Берліна і стає учнем славного фізика Гельмгольца. Тут звертає на себе увагу нагородою за експериментальну працю з ділянки електродинаміки. 1880 р. стає асистентом Гельмгольца; з того часу походить ціла низка його теоретичних і експериментальних праць. В 1883 р. габілітується на доцента теоретичної фізики при політехніці в Карльсруге. Тут починає праці, які довели його до відкриття електромагнетичних хвиль, на яких опирається саме нинішня радіотехніка. Цим відкриттям потвердив він блискуче теоретичні міркування Максвеля, а собі зеднав незмірущу славу. Після цього відкриття аж два університети старалися покликати його на професора до себе: берлінський і бонський. Герц рішається в 1889 р. на Бон над Реном, одначе недовго втішається побутом в цім затишнім, милім і прегарно положенім місті: у літку 1892 приходить на нього тяжка недуга на туберкулічнім підкладі, яка ломить 37-літнього велитня експериментальної фізики, що ще перед самою смертю встиг викінчити глибоко продумані „Принципи механіки".

Літаки викидають метавками.

Мало кому відомо, що літак американця Вільбера Райта, який прибув в 1908 р. до Франції, щоб показати свій лет на літаку конструкції власної і свого брата, викидали у Франції у повітря при помочі метавки (катапульти). Одначе летуни скоро зріклися цього способу, тому, що на їх думку значно практичніше, коли сам літак зуміє при помочі свого мотору розгінатися по землі на колісцятах і так придбати потрібну до відлету швидкість. Нині уживають цього розгінного способу майже загально, хоч має він і свої недостачі: для нього треба дуже дбайливо плекати великий шмат землі, звідки саме відлітають літаки. Якщо терен відлету нерівний і має горбки і долинки, тоді літак підчас відлету може зазнавати потрясень, інколи дуже шкідливих. Крім цього коли літак є тяжким апаратом, тоді час відлету наслідком нерівного терену, значно продовжується.

Одначе в новіших часах бачимо цікавий поворот до метавок. У деяких випадках цей спосіб відлету літака одиноко можливий, нпр. на кораблях. Отже треба було перестудіювати і виготовити такі метавки передовсім для воєнних кораблів, а відтак для кораблів, що везуть зі собою малі гидроплани.

Цього року робили перші спроби, як викидати літаки метавками на суші. А саме „Королівські повітроплавні заведення" в Савт Фарнберо в Англії сконструували два типи таких метавок. Літак уміщений тут на підставці, яка совгається враз з літаком по спеціяльних шинах (це один тип метавки) або котиться по землі (це другий тип). Якщо тепер цю підставку задержати саму і то несподівано в моменті, коли вона дійшла до найбільшої скорости, тоді літак відчіплюється від підставки і летить дальше сам у повітря, хоч підставка задержується на старому місці.

Описані метавки причиняться з певністю до ще швидшого розвитку повітреплавства, бо таким робом летун стає менше залежний від терену, з якого відлітає.

Електроновий компас.

Ще в 1869 р. відкрив Гітторф, що катодові проміні себто електрони відхилюються від простої дороги в сусідстві магнету. Тому, що наша земля є теж магнетом, слід сподіватися, що її магнетне поле викличе теж відхил катодових промінів себто електронів. Однак виявилося, що незначне магнетне поле землі цілком не впливає на швидкі електрони, яких скорість рівна від 30.000 до 100.000 кільометрів на секунду.

З тої причини німці Бріхе і Маєр прийшли на гадку витворювати при помочі відповідних електричних напруг повільні електрони, які наша земля як магнет мусіла би відхиляти від їх простої дороги. Оба дослідники ствердили в дійсності, що магнетне поле землі викликує відхил вже у електронів, що мають скорість 8500 кільометрів на секунду. Так повстав новий „компас", причім ролю магнетної стрілки, що в звичайному компасі обертається над коловою поділкою, сповнює тут відхилений електроновий промінь, що викликує флюоресценцію спеціяльного екрану. Новий „компас" уладжений в той спосіб, що електроновий промінь відхиляється на екрані завсіди до сходу. Вказує він не тільки північний напрям, якщо сам находиться в поземім положенні, але також реагує негайно на кожне його положення скісне до позему.

Над цим винаходом роблять тепер пробні лети на літаках, вивінованих електроновими компасами. Новий компас важить на жаль яких 15 кільограмів, тому, що містить у собі електричні батерії, що мають на меті вижарювати електрони з катоди та надавати їм відповідну скорість.

А. Л.

—o—

Більші внесення та інтерпеляції Українського Клюбу.

1. Внесення ч. 18 з дня 19. лютого 1932 р. в справі частинної зміни дорогового закону з дня 10. XII. 1920 р.

2. Інтерпеляція ч. 64 з дня 17. лютого ц. р. до міністра освіти та віроісповідань у справі проволікання Кураторією Шкільної Округи у Львові прохання гр.-кат. приходства в Потиличу повіт Рава Руська про дозвіл на отворення захоронки для дітвори в Потиличу.

3. Інтерпеляція ч. 65 з дня 19. лютого ц. р. до міністра внутрішних справ у справі незалагодження відклику Товариства Читальні „Просвіта" в Кліцку повіт Рудки.

4. Інтерпеляція ч. 66 з дня 19. лютого ц. р. до міністра внутрішніх справ у справі розвязання громадської ради в Лужку Горішнім, повіт Старий Самбір, львівського воєвідства та іменування начальником тимчасової управи громади Йосифа Ляха.

5. Інтерпеляція ч. 67 з дня 24. лютого 1932 р. до міністра почт і телеграфів у справі непошановання закону про мовні права для українського населення.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Проф. д-р Ченєк Зібрт.

Дня 14-го лютого ц. р. помер у Празі у 68-му році свого життя професор чеського Карлового університету по катедрі історії культури та бувший директор Бібліотеки Національного Музею в Празі Ченек Зібрт, член багатьох наукових установ, в тім числі й Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

Після закінчення Праського університету в 1888 р. Ч. Зібрт продовжував студії в Німеччині, Росії та Австрії, — між іншим, деякий час пробув у Львові, а також відбув наукову подорож до Німеччини, Франції та Швайцарії. В 1891 р. Ч. Зібрт став доцентом праського університету та одночасно вступив на службу до Бібліотеки Національного Музею, де з часом заняв посаду директора Бібліотеки. В 1910 р. Ч. Зібрт одержав звання надзвичайного професора по катедрі загальної культурної історії, а згодом став надзвичайним членом Чеської Академії Наук.

Вже в 1884 р., себ-то двацятилітнім юнаком розпоча Ч. Зібрт свою науково-літературну діяльність, яку й продовжував з надзвичайною продуктивністю до останніх днів свого життя. Здається, нема такої сторінки в культурному житті чеського народу, якої не освітлив би Ч. Зібрт у процесі її історичного розвитку: старочеські звичаї, повіря, гри, одяг, страви, забави, танки, ремесла й заняття (бджільництво, пивоварництво й т. п.). — все це знайшло в Ч. Зібртові вдумливого й залюбленого в старовину дослідника.

Безліч своїх наукових розвідок вмістив Ч. Зібрт у часописі „Чеський Нарід", який він редагував від 1892-го року до кінця свого життя.

З найголовніших окремих праць Ч. Зібрта можна згадати такі: „Бібліографія чеської історії" в 5-и томах (1900—1912 рр., 1389 сторін), „Бібліографічний огляд чеських народніх пісень" (1895 р., 326 стор.), „Історія одягу в чеських землях" (1892 р., 457 стор.), „Історія танку в Чехах, на Мораві, в Шлеську та на Словаччині" (1905 р., XX+311+XXXII стор.), „Веселі хвилини в житті чеського народу" (1909—1910 рр.), „З історії чеського друкарства" (1913 р., 86 ст.), „Старочеські гри й забави" (1890 р., 286 стор.), „З історії пива й пивоварництва в чеських землях" (1894 р., 289 стор.). Заслуга Ч. Зібрта, як бібліографа, полягає в тому, що він склав клясичний твір — „Бібліографія чеської історії" (автор довів її до 1679-го р.), який як висловився один з сучасних чеських істориків, „на століття забезпечить Ч. Зібртові місце в історичній науці: до цієї праці будуть звертатися й тоді, коли більшість сучасної історичної продукції покриє павутина старовини". Заслуга Ч. Зібрта, як історика культури, полягає в тому, що він зумів в живій формі воскресити ст родавнє життя чеського народу та старанно зафіксувати решітки цього життя, що ще збереглися в деяких глухих кутках Чехословаччини.

Як людина, проф. Зібрт лишив після себе найкращі спогади у всіх тих, кому доводилось з ним стрічатися, як з директором Бібліотеки Національного Музею. Проф. Зібрт завжди радо допомогав бібліографічними вказівками та випозиченням книжок кожному, хто звертався до нього за порадою при своїх студіях з якоїнебудь галузі. З надзвичайною симпатією ставився проф. Зібрт до нашої студентської молоді та й взагалі з великою прихильністю ставився до українців і до визвольних змагань українського народу.

В особі Ч. Зібрта ми, українці, втратили не лише видатного ученого, але й щирого приятеля українського народу.

Ст. Сірополко.

У музеї безбожників.

(Зі записок очевидця.)

Старовинний будинок Страсного Монастиря у Москві. Колись дім молитви, тепер — боротьба з нею: один з парадоксів сучасної доби. Вхід до музею кріз церковні ворота; у притворі каса. Біля входу стоїть сторож і наче в паноптікум галасує:

— Увіходьте, громадяни! Сюди, сюди!

Вражає перевага молодих відвідувачів. Кількох вивчених провідників показують виставлені річі. Основна мета музею — доказати, що Бога нема.

Перегляд річей починається від збірки черепів недавніх і передісторичної людини; мають вони піддержувати теорію Дарвіна. Дальше іде збірка предметів із доби первісних релігій; домашні ідоли, жертвенні ножі, престоли й т. д. картини, які показують звичаї наших предків і старовинні релігійні обряди. Кілька, немов би воскреслих, героїв старинних переказів стоять у свому кутку — як головний доказ проти релігії. Тут пляново зібрані картини, потрібні для намічeної мети. Перед нами картина „Складення у гробницю" — а біля неї „Афродита у вмираючого Адоніса". Таким робом у відвідувача проходить відповідне враження.

Після того веде провідник гостей у другу кімнату: „Церква—торгівля".

У кутку сидить воскова статуя черця та рахує жертви богомольців. Перед ним тарілки, повні царських грошей. Ця статуя дуже впливає на відвідувачів, бо чути голоси: „Чортяки полосаті! Скільки в них грошенят, а ми з голоду пухли". Тепер уже ніхто не переконає відвідувачів, що жертви були добровільні, що суми тих жертв зовсім не були такі великі, як тут показують і що в цьому музеї не показують, що церква утримувала за ці гроші школи, захисти та лічниці.

Біля цієї статуї — коробка з мощами Серафима Саровського. При тій нагоді хочуть виказати, що ніяких мощей ніколи не було та що в коробці знайшли лише вату та кісточки. Тут лежать предмети церковної торговлі: коробки з мощами, образки, куснi дерева з хреста, на якому прибили Ісуса; ріжної величини цвяхи, а біля цього всього таблиці з підсумками доходів із тієї торговлі.

Дальше слідують картини на тему „робота священика та нагорода за його працю". Перед нами священик при хрещенні, вінчанні тощо. У всіх картинах підчеркнена хвилина, коли йому дають ріжну всячину в дарунку, але нема згадки про те, що священики в давній Росії не одержували ніякої плати ні від держави, ні від вірних, а жити все таки хотіли.

Дальше виставлені церковні знамена: прапори, ікони тощо з царськими коронами, ініціялами царів. Провідник при тій нагоді виказує залежність церкви від царів і її контрреволюційність.

Не призабули теж за секти. В одній кімнаті виставлені всякі предмети на доказ диковинних звичаїв ріжних сект, з якими боровся ще царський уряд. Тут видно світлини скопців і інших сектантів. Показуючи це все, провідник доказує, що старообрядці та інші сектанти при досмотрі дарунків цареві добивалися в нього всяких привілеїв.

Показуючи знайдені недавно в одного священика на Україні членські виказки з 1926 р. і усяких сект, хочби баптистів, виставлені на іменна полковника Б., генерала Г. і т. д. та національні прапори, провідник підчеркує, що контрреволюційна діяльність церкви триває й далі та взиває присутніх „до боротьби з ворогами соціялістичного ладу".

В окремій кімнаті виставлені предмети релігійного культу чужинецьких релігій, нпр. мусулманської та жидівської. Показують також знимки священиків тих релігій у динамічних позах.

Дальші кімнати присвячені боротьбі з релігією. Там виставлені таблиці з підсумками зросту членів безбожницьких організацій, література та прапори з відомими написами: „Релігія — опій для народу".

А всеж таки музей не знищив досі релігійних почувань серед широкої маси.

—o—

Китайські приказы.

Загроза розстрілу за труслививість.

ПАРИЖ, 29. II. ПАТ. Французька преса оголошує характеристичні прикази китайських командантів для своїх військ. Приказ для 88-ої дивізії такий: „В часі останнього бою передні війська відступили, так, що вояки зужили багато набоїв. Це виказує нашу слабість супроти ворога. Якщо це мало би повторитися, то відступаючі вояки й старшини будуть на місці розстріляні".

Інший приказ такий: „Генерал, що відходить з поля бою, має бути розстріляний власними відділами. Якби старшини після усунення генерала важились покинути поле бою, будуть теж розстріляні. Та сама доля жде всіх від найвищого ступня до найнижчого".

—o—

ПЕРЕГОВОРИ ПРО ПРИПИНЕННЯ КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКИХ БОЇВ.

ПАРИЖ, 29. II. ПАТ. На основі інформацій з Женеви на конференції, яку відбув Саймон з представниками делегацій американської, італійської, японської та китайської, устійнено такі точки:

1) негайне припинення збройних ділань під умовиною, що китайські сили відступлять на 20 км. від міжнародньої дільниці Шангаю;

2) створення невтральної смуги, відкликування японського війська із здобутого відтинку;

3) створення контролі над невтральною смугою належить до конференції 5 держав: Франції, Англії, Америки, Італії й Японії.

ТОКІО, 29. II. ПАТ. Повідомляють із достовірного джерела про поважні спроби спонукати обі сторони до придумання мирової формули. На англійському адміральському кораблі відбулася вчора стріча між японським адміралом Номура і Матсука та Велінгтоном Коо і шефом штабу 19-ої китайської дивізії.

—o—

МАНІФЕСТ Б. КОРОЛЯ АЛЬФОНСА.

МАДРИД, 29. II. Тутешні пресові кола вважають маніфести б. короля Альфонса та кн. Альфонса Бурбонського автентичними. Їх вислали мабуть листовно або іншим шляхом до людей, вірних для династії. Маніфести відомі в Еспанії лише в нечисленних колах і досі не зробили більшого враження. Досі їх не оголосили й не розліпили на вулицях столиці.

—o—

ЛИСТ ГІТЛЕРА ДО ГІНДЕНБУРҐА В СПРАВІ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

БЕРЛІН, 29. II. ПАТ. Гітлер вислав учора Гінденбургові листа, в якому протестує проти відозви соціял-демократів, що вказує на небезпечні наслідки вибору націонал-соціялістичного кандидата для взаємин із закордоном. Гітлер заповідає гостру боротьбу зі спробами мобілізувати закордон проти його партії, оскільки Гінденбург не виступить проти вживання його імени до тих цілей. Провідник націонал-соціялістів жалується дальше на репресії пруського уряду супроти його партії й закликає пре-зу вести чесну виборчу боротьбу.

—o—

ЧИ ВИБІР ГІТЛЕРА ЗАГРОЖУЄ МИРОВІ?

ЛЬОНДОН, 29. II. ПАТ. Гітлер звернувся до кореспондента „Дейлі Експрес", бажаючи дати йому вияснення, бо поведінка німецької влади супроти його преси унеможливлює йому вислів думок у власному краю. Гітлер заявив ось що: Рішучо підкреслюю, що оскільки я й моя партія дійдемо до влади, то не буде ніякою шкодою для добрих взаємин Німеччини із закордонними державами. Навпаки я певний, що ці взаємини поправляться. Німецький уряд висилає за кордон звіти, в яких зазначує, що вибір моєї особи на становище президента довів би Европу до війни. Користаю з цієї нагоди, щоби заявити, що мій вибір на становище президента ніяк не загрожував би миру, хіба що деякі держави раді би бачити у мойому виборі якусь загрозу або небезпеку.

—o—

ЯПОНЦІ ЙДУТЬ ВПЕРЕД.

ШАНГАЙ. 29. II. ПАТ. Півурядові японські джерела повідомляють, що батальйон японської піхоти та відділ японської фльоти після наступів посунулися вперед у північній частї Чапеї.

ОСТАННІ ВІСТИ

ЛІГА НАЦІЙ СИГНАЛІЗУЄ МИР.

ЖЕНЕВА. 29. II. ПАТ. Засідання Ради Ліги Націй зібралося під проводом Бонкура. Представник Англії Саймон повідомив про стрічу представника свого уряду адм. Келлі з представниками Китаю та Японії в Шангаї. Голова Ради Бонкур зясував плян привернення мира на Сході: 1) Негайне створення в Шангаї міжнародньої конференції, яка негайно перервала би війну та привернула би мир, 2) основою конференції булоб, що Японія не має політичних і територіяльних плянів у Шангаї, не думає створювати японської концесії, що Китай запевнить безпеку міжнар. концесії в Шангаї, 3) зібрання тієї конференції дасть сигнал до перервання воєнної акції. Військова морська та цивільна влада інших держав, заступлених у Шангаї, повинна дати поміч для скріплення тих заряджень.

Саймон заявив, що Англія піддержує той плян. Представники Німеччини й Італії заявилися теж за пляном. Дел. Японії Сато сказав, що він іще неуповажнений зясовувати становище Японії в тій справі. Дел. Китаю Єн повідомив, що його уряд зясовує умовини відкликання війська, предложені адміралом Келлі та сказав, що предкладає свому урядові приняти Бонкурів плян.

„ВИІМКОВО".

МОСКВА. 29. II. ПАТ. Заступник наркома закордонних справ Карахан дав японському амбасадорові Гірото пояснення, в яких м. ін. каже, що транспортування японських військ сх.-китайською залізницею в дечому суперечить трактатові, який в Пекіні в 1925 р. заключили СРСР і Японія. Та що Японія найшлася у виїмкових обставинах, то більшовицький уряд виїмково прикаже своїм службовцям сх.-китайської залізниці, щоби позволили транспортувати обмежену скількість японського війська з Харбіну до ст. Іманпо а навіть і до ст. Гайліна. (До тих вияснень більшовицького дипльомата не завадить пригадати, що ми свого часу занотували були, що Японія предложила була заплату більшовикам за транспорт військ згаданою залізницею **а більшовицькі джерела заперечували це.)**

БІЛЬШОВИЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗБИРАЮТЬСЯ.

ТОКІО, 29. II. ПАТ. Японський консуль у Владивостоці повідомляє, що в околицях міста зібралося около 2 корпуси червоної армії а сто тисяч вояків є біля Усурі. На основі віродостойних джерел устійнив, що більшовицькі війська приходять із европейських околиць до Владивостока вже від грудня, причому весь час довозять зброю та муніцію. Будують нові фортеці. Фабрику йоду біля заливу Ольги перемінили на фабрику трійливих газів. Більшовицькі добровольці обсадили залізницю в Усурі. Не коментуючи тих фактів, консуль каже, що японсько-більшовицький конфлікт скорше чи пізніше неминучий.

КИТАЙЦІ НАСТУПАЮТЬ.

ХАРБІН. 29. II. ПАТ. Вчора вечором 3.000 китайських вояків наступило на Мін-Гу-Та й ограбили частину японських і корейських домів. Тому, що СРСР позволив японцям користуватися відтинком сх.-китайської залізниці, японські війська поїхали тим шляхом на місце події.

—o—

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8 87 50—8·88·00, канадійський долар 7·65 00—7·68·00, чеська корона 0·26·55—0·26·80, австрійський шілінг 1 05·00 1 10·00, румун. лей 0·05·25 0·05·50 французький франк 0·34 80 0·35·10, швайцарський франк 1 74·00—1·74 50, фунт штерлінгів 30·00·00—31·00·00, радянський червінець 0·00—0·00, німецька марка 2·11·85—2·12·90

Збіжжа.

Пшениця дворська 23·50—24·00, пшениця селянська 22·25—22·75 жито галицьке 22·75—23·00, ячмінь гадинський броварняний 18·00—20·00, ячмінь на жлиьо 16·00—16·50 ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 22·50—23·50, кукурудза румунська 15·00—15·20, бараболя промислова 2·80—3·00, фасоля біла 16·00—18·00 фасоля колірова 00·00—00·00, фасоля краса 27·00—28·00, горох пів Вікторія 26·00—27·00, горох пільний 22·00—23·00, бобик 17·50—18·50, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 21·00—22·00, сіно солодке краєве пресоване 9·00—10·00, солома пресована 4·50—5·00, гречка 18·00—18·50, льон 35·00—37·00, дубівь синій 15·00—16·00, ріпак 29·00—30·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 11·50—11·75, отруби пшеничні 11·75—12·00, крупи гречані 33·00—35·00 пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 00·00—00·00, пенцак 00·00—00·00, просо краєве 18·50—19·00, макухи льняні 25·00—26·00, мак синій 80·00—90·00, мак сивий 000·00—00·00, конюшина червона 190·00—210·00

НОВИНКИ

— **Евген Говикович веде свою робітню футер у Львові, вул. Домініканська 4.** 404 3-?

— **Вечерниці Червоної Калини.** Як довідуємося, на вечерниці Червоної Калини, що відбудуться в салях Народнього Дому 5. березня ц. р., Комітет, з огляду на ощадність, окремих запрошень не висилає. Карти вступу дістають місцеві в адміністрації Черв. Калини, Підвалля 7. III., кожного дня між год. 10—14 і 17—19, замісцеві в дні вечерниць, між год. 18—21, при касі. 2—3

— **Товариство Прихильників Українського Мистецтва** присилає нам до оголошення такий заклик: Один з довголітних артистів бувшого Українського Театру „Бесіди" лежить важко недужий без ніяких засобів до життя. Т-во Прихильників Мистецтва звертається цією дорогою до наших заможніших громадян з проханням прийти йому хочби дрібними датками в допомогу. Жертви просимо присилати до Центробанку з дописком: для недужого артиста

— **Концерт на бідних дітей.** Вечір пісень українських композиторів у виконанні співачки Одарки Бандрівської на дохід „Української Захоронки" у Львові відбудеться в понеділок 7. березня ц. р. у великій салі Товариства ім. Лисенка у Львові вул. Шашкевича ч. 5 в год. 8.15 веч. Фортепяновий акомпаніямент у руках п. Дарії Герасимович-Барановської.

— **Українка.** З нагоди смерти Микити Юхимовича Шаповала приніс празький щоденник „Право Ліду" з 28. лютого (ч. 51) довшу статейку, присвячену покійному та фотографію покійника.

— **Перед весняною повінню.** З львівського воєвідства одержала редакція такий комунікат: „Довготреваюча гостра зима, з багатими сніжними опадами та вже тепер із грубими ледами і з верствою снігу денеде на кілька метрів, може розбудити оправданий страх перед повінню, зокрема, коли наступила би несподівана зміна температури та у звязку з тим несподівано рушила крига та сплила велика кількість води з розтаяного снігу. Щоби забезпечитись перед тією небезпекою, тимбільше, що календарна зима цього року надто довга, а березень міг би не щадити несподіванок, львівське воєвідство на припоручення львівського воєводи вже тепер робить поважні приготування. З тією метою створили воєвідські та повітові повеневі комітети, які приступають до праці після одержання перших звітів від урядових наглядачів про підвишку рівня води на ріках воєвідства: Сяні, Вислоці, Дністрі та Бузі. У склад цих комітетів увіходять представники тих державних урядів, що заінтересовані ратунковою акцією, пр. війська, державної технічної служби, телеграфічної та телефонічної служби, залізничого звязку, прилюдної безпеки, Червоного Хреста, Фізичного Виховання (В. Ф.), Військового Приготування (П. В.) і інш. Крім того вже тепер загострили увагу окремих наглядачів припорученням слідкувати (та записувати) температуру повітря, грубости леду, увільнення стовпів і мостових причілків від примерзлих криг леду в ріках. Приказали зібрати потрібне знаряддя та ріжнородних ратункових засобів, не лише в осідках повеневих комітетів, але також і передусім біля тих місць, у котрих можна сподіватися нагромадження криги та біля постійно загрожених кругою мостів. Багато промовляє за тим, що із-за вчасної уваги державної влади, на випадок можливо загрожуючої небезпеки, ділатиме добре зорганізована допомога".

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

— **„Там, де пливе Волга".** Під т. заг. можна оглядати в кіні „Міраж" при Марійській Площі у Львові — прегарну фільму в 12 акт. — створену на основі архитвору Толстоя „Відродження".

— **Ще справа д-ра Ґагатка.** Як ми вже повідомляли, у Львові кружляли чутки, що поліція в Ліску арештувала була якогось Ґагатка, бо думала, що це д-р Ґагатек, вмішаний у справу влому до нафтового концерну „Малопольська". З поліції заперечують ці чутки. Годиться зазначити, що д-р Ґагатек це маюча людина, має більшу земельну власність у Збоїсках, вілю при вул. Вулецькій та 4-поверхову камяницю в Катовицях. Директором концерну „Малопольска" д-р Ґагатек ніколи не був.

— **Із краєвої хроніки.** Директором Каси Хорих у Стрию, Долині та Сколього призначили

Казимира Горського. — У Сиберівці та Пеняках, брідського повіту забрала поліція 6 апаратів до роблення самогонки. — У звязку з припиненням урядування начальника львівських „Бригідок" Маєвського — призначили тимчасовим начальником тюрми Лончинського з Вісніча. Слідство триває. — Кружляє поголоска, що Антін Левчук із хутора Борсуки на Поліссі покинув своє хазяйство й виїхав невідомо куди, бо знайшов у гарматньому стрільні 25.000 долярів і боявся грабіжницького нападу.

— Сьогодні страйк усіх міських службовиків. Союз міських службовиків Польщі ухвалив проголосити 1. березня ц. р. демонстраційний страйк міських службовиків у Польщі проти обмежень самоврядування.

— Живцем поховані в могилі. Гурт французьких послів робить заходи, щоби парлямент ухвалив закон проти 24-годинного речинця похоронів. Прихильники нового законопроєкту запевняють, що на кожну тисячу похованих — одного „покійника" ховають у могилу живцем. Цю ініціятиву французьких послів привитали дуже прихильно, бо у Франції на 37.000 громад лише у 26 громадах вимагають лікарського дозволу на похорони.

— Приказ арештувати Аристофана. 411 літ перед Хр. в Атенах відбулася премієра комедії „Лізістрата" — Аристофана. В 1932 р. відбулося це саме представлення в Льос Анджелес. Автор штуки не приїхав на виставу своєї штуки в Льос Анджелес, бо нібито помер між премією в Атенах і Льос Анджелес. Е цю поголоску можна хіба повірити, коли перевірити, що від одної до другої премієри проминуло 2343 роки, а ще не було випадку, щоби якийнебудь автор прожив стільки літ. Та про це не знав президент союзу охорони моральности в Льос Анджелес, не знала поліція та батьки міста. Вистава „Лізістрати" обурила громадянство. Поліція вислала 100 службовиків під театр; вони окружили театральний будинок довкола й добулися до головних воріт. Щойно тоді виявилося, що представлення вже закінчене. Другого дня президентові союзу охорони моральности показав директор театру постанову суду з дозволом на дальші вистави „Лізістрати". Але дбайливі за моральність батьки міста знайшли вихід із цієї програної: постановили переслідувати автора штуки. По цілій Америці розіслала поліційна станиця в Льос Анджелес гончі листи за „порнографом" із невідомим іменем. Розшуки бідолашного автора тривають... Ця історія мовби взята живцем із гумористичного часопису вповні правдива. Чи службовик маґістрату в Льос Анджелес має знати життєпис кожного автора від старинних до найновіших часів?

— Літак, що не розбивається. Повідомляють із Мірамас, що летун Сован, який винайшов літак, що не може розбитися при спаданні, хотів виконати спроби на там. летунськім майдані. На приказ міністра летунства поліція заборонила проби. Летун заповів, що робитиме проби поза кордонами Франції.

— У кількох словах. У Чехословаччині є 400 тисяч радіо-абонентів. — Підчас вибуху у Блюфіле було 32 жертви, 6 трупів уже знайшли. — У Харбіні цензурують російські часописи. — Бельгія одержала посилку 90 бочілок золота від Зединених Держав. — При кінці січня ц. р. було в Італії 42,521.677 населення.

—o—

ШАХИ.

Т. У. Ш. — Рекорд 8:2.

„Рекордова" перемога над сильним противником, яка дала змогу Т. У. Ш.-ові висунутися по шестій рунді на перше місце в табелі А-кляси з 42 пунктами перед „Гелмом" зі 40 п. і З. Ж. П. У. з 38 і пів п.

—o—

ЗІ СПОРТУ.

Студ. лещатарські змагання.

В суботу, 27. II. відбулися заходом У. С. С. К. студентські лещатарські змагання 18 км. і 4 км. I. на 18 км. Полотнюк Е. студ. техн. 1:45.17, II. Хамула Е. студ. торгов. 1:46.15. III. Рогожа Роман студ. техн. 1:49.41. Поза конкурсом Сліпко мав 1:36.57, а Гнатейко 1:44.45. Пані I. Федак Дарія студ. прав 0:44.06, II. Біленька Лора студ. прав 0:44.45, III. Сітницька Уляна студ. філ. 0:49.08.

Україна — А. З. С.

У вівторок 1. III. в год. 19.30 на Л. Т. Л. розіграє „Україна" змагання в гаківці з мистцем Б-кл. А. З. С-ом.

З лещатарського спорту.

В суботу 5. ц. м. відбудеться у Славську міжклюбовий біг з Тростяна за мандрівну нагороду „Неділі", пополудні змагання у скоках, а в неділю 6. ц. м. у Славську біг з Тростяна за головну одноразову нагороду „Народньої Справи". Зголошення до змагань у домівці К. Л. К., Львів, Ринок 43 („Земля) у вівторок 1. ц. м. від год. 20—21. або листовно до четверга 3. ц. м. Виїзд змагунів зі Львова в пятницю 4. ц. м. в год. 17.06, збірка на головнім двірці в год. 16.30. Рівночасно повідомляємо, що К. Л. К. поробив заходи для одержання залізничої знижки.

Виділ К. Л. К. дякує отсим інж. Пежанському О. за щедрий дар для новові́дкритих філій К. Л. К. у Славську і Ворохті, як теж Т-ву „Просвіта" у Львові, Книгарні ім. Шевченка у Львові, Видавництву „Червона Калина" і „Новому Часові" за нагороди на змагання.

Виділ К. Л. К.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НИВА, часопис присвячений церковним справам. Р. XVII. Ч. 2. Лютий 1932. Зміст: Десять літ на апостольському престолі. — Голос св. Отця про енцикліку „Рерум новарум". — Прольог до віри в триєдиного Бога.— Проєкт нового польського права супружого у світлі критики. — Душпастир і протиалькогольна акція. — Спосіб подавання св. Причастія. — Права целібату у східних церквах і II. Пінська конференція. — З голосів преси. Всячина. Проповіди.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ, місячник шкільної молоді. Р. XI. Березень 1932. Ч. 7.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Ч. 1—2 Січень—Лютий 1932. Відень. Р. VIII.

ВІКНА, література, мистецтво, критика. Ч. 2. Р. V. Лютий 1932 р.

ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО, ілюстрований двотижневик літератури й політики. Ч. 99. 25. лютого 1932. Прага.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ, журнал українського Пласту. Р. XII. Ч. 2. Прага, січень 1932.

СВІТ ДИТИНИ, двотижневик для дітвори. Ч. 5. 1 березня 1932. Р. XIII.

ХЛІБОРОБСЬКИЙ ШЛЯХ, ідеольоґічно-політичний місячник. Ч. 2. Лютий 1932 р., ч. 3. Березень 1932. Львів, св. Тереси 2 ц.

КЪ СОЕДИНЕНІЮ, русскій религіозный журналъ. Г. I. Ч. 2. Лютий 1932. Вильно.

ИЛЛЮСТРИРОВАННАЯ РОССІЯ. Ч. 1. 2 січня 1932 р. Париж.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 29. II. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·80 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·20 зол., сир[illegible]вень 5·00—5·20.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Вівторок — ген. проба — театр зачинений.

Середа, 2. III. в год. 8. веч. „Люди в готелі" песа Вікі Бавм (премієра).

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 1. III. в год. 8. веч. „Щастя від завтра" комедія Кеджинського (премієра).

Середа, 2. III. в год. 3. поп. „Щастя від завтра".

Кіна.

АПОЛЬО: „Два серця бють у вальса такт" (оперетка).
КАСІНО: „Трейлер Гори" (В. С. Ван Дайк).
КОПЕРНИК: „Побіда", „Шпіонка".
ЛЕВ: „Безіменні герої".
МАРУСЕНЬКА: „Побіда", „Шпіонка".
МІРАЖ: „Пат і Паташон як репортери", „Останній роман" (Ів. Петрович).
ОАЗА: „Давид Гольдер".
ПАН: „Прокляін крови".
ПАЛЯС: Звукова комедія „Ронні" (Катерина Ноль).
ПАСАЖ: „Мільйонерове завіщання" (Кен Мейнард) і звук. додаток.
ПРОМІНЬ: „Каруселя тортур".
СОНЦЕ: „Чорна рожа".
СТИЛЕВЕ: „Гі-Тан" (Анна Мей-Вон). „Роскішна дівчина".
УТІХА: „Війна та кохання" (Гейрі Кулер). „Таточку, я хочу графа" (Гарі Лідтке).
ХИМЕРА: „Поворот до життя" (Дж. Гейнор, Фарел).

Програма радіо.

Четвер, 3. березня 1932.

Лайпціґ (259,3) 19.35 Концерт. **Льондон** (355,9) 14.15 Концерт. **Гельсінґфорс** (368,1) 19.50 Хор. **Гамбурґ** (372,2) 22.30 Танкова музика. **Букарешт** (394,2) 17.00 Румунська музика. **Берлін** (418) 17.10 Пісоньки. **Рим** (441,2) 17.45 Концерт. **Лянґенберг** (472,4) 20.45 Концерт. **Прага** (488,6) 20.45 Концерт. **Мілано** (501,7) 16.55 Танкова музика. **Бриґеля** (509,3) 21.00 Концерт. **Відень** (517,2) 17.05 Концерт. **Мінхен** (532,9) 16.20 Пісні. **Будапешт** (550,5) 17.30 Циганська музика. **Ленінград** (1000) 19.00 Концерт. **Осльо** (1083) 20.30 Концерт. **Москва** (1481) 14.00 Література.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 2. березня 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Ґрам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 13.15 Господарська оповістка. 15.00, 15.25, 16.10, 16.40 Ґрам. кружки. 15.45 Грошева біржа. 16.20 Відчит. 16.55 Навчання англійської мови. 17.10 „Мовні нельоґічности". 17.35 Концерт. 18.50 Всячина. 19.15 Господарська оповістка. 19.25 „Журналісти на провінції". 19.40 Ґрам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 Музичний фейлетон. 20.15 Циганські пісні. 20.55 Література. 21.10 Концерт. 21.40 Ґрам. кружок. 22.40 Поліційна оповістка. 22.45 Виклад. 23.00 Танкова музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10